

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Norsk institutt for bioøkonomi
Postboks 115
1431 ÅS

Deres ref

Vår ref

Dato

20/1443-1

4. januar 2021

Statsbudsjettet 2021 - Tildelingsbrev til Norsk institutt for bioøkonomi

Landbruks- og matdepartementet (LMD) sender med dette tildelingsbrev til Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) for 2021. Eventuelle endringer eller ytterligere tildelinger blir formidlet gjennom supplerende tildelingsbrev i løpet av 2021. Det bes om at eventuelle uklarheter tas opp så snart som mulig. Vi ber videre om at tildelingsbrevet distribueres til instituttets styre.

Tildelingsbrevet for 2021 består av følgende deler:

1. Innledning	1
2. Mål og hovedprioriteringer	2
3. Andre vesentlige forhold	8
4. Budsjettvedtak	9
5. Fullmakter for budsjettåret 2021	9
6. Rapportering	10
7. Styringskalender	11

1. Innledning

I dette tildelingsbrevet meddeler LMD styringssignaler og Stortingets budsjettvedtak for NIBIO i 2021. Prop. 1 S (2020–2021) for LMD ble behandlet i Stortinget 19. desember 2020 på grunnlag av Innst. 8 S fra nærings- og utdanningskomiteen. Tildelingsbrevet skal ses i sammenheng med instruks for økonomi- og virksomhetsstyring (virksomhetsinstruksen). Den angir hvilken myndighet og hvilket ansvar virksomhetsledelsen har, og hvilke krav

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 874

Avdeling
Forsknings- og
administrasjonsavdelingen

Saksbehandler
Svein Knutsen
22 24 90 06

departementet stiller til systemer, rutiner og styringsprosesser i virksomheten, samt krav til rapportering. Mål- og resultatstyring er det overordnede styringsprinsippet i staten (jf. § 4 i Reglement for økonomistyring i staten). Departementets oppfølging og styring av NIBIO innrettes etter dette prinsippet.

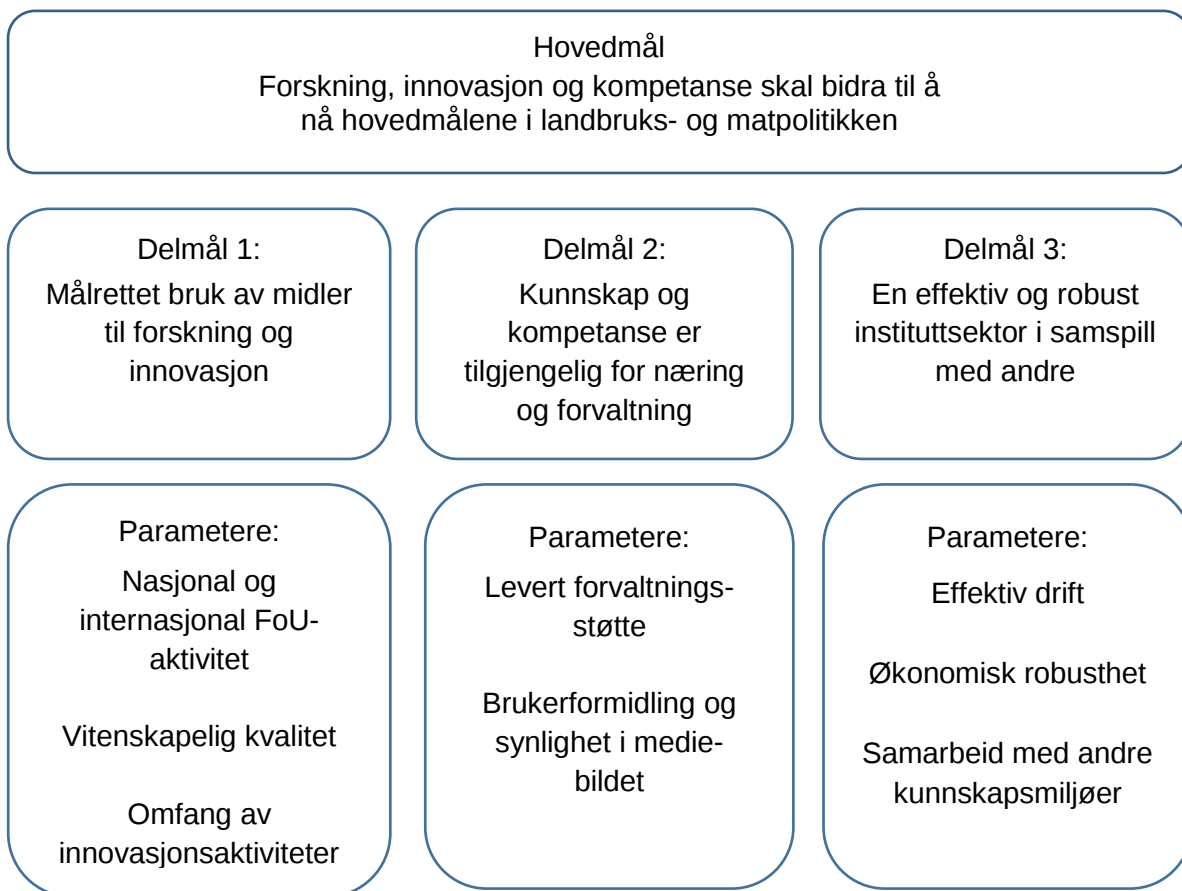
2. Mål og hovedprioriteringer

2.1 Mål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Regjeringen har bestemt at målene skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største nasjonale og globale utfordringer. NIBIO skal ha FNs bærekraftsmål som førende for instituttets faglige prioriteringer, og dermed bidra til at disse nås nasjonalt og internasjonalt.

Regjeringens mål for landbruks- og matsektoren og hovedprioriteringer for 2021 er omtalt i Prop. 1 S (2020–2021). Instituttet skal levere forskning, forvaltningsstøtte og kunnskap for å bidra til god måloppnåelse og godt kunnskapsgrunnlag for politikktutforming.

Hovedmål, delmål og styringsparametere for NIBIO er:

Styringsparameterne er nærmere omtalt i vedlegg 1.

2.2 Prioriteringer innen forvaltningsstøtten, herunder kunnskapsutvikling, formidling og beredskap

NIBIOs forvaltningsstøtte overfor departementet skal særlig bidra til god måloppnåelse innenfor delmål 2 om at kunnskap og kompetanse skal være tilgjengelig for næring og forvaltning. Tildelingen fra kap. 1136 post 50 kan, i tillegg til å dekke kostnader ved forvaltningsstøtten, gå til å dekke investeringer innen IKT, utstyr og infrastruktur etc. som er nødvendig for å følge opp føringer i dette brevet. NIBIO skal yte forvaltningsstøtte innenfor følgende områder:

- Klima (tverrgående)
- Mat og planteproduksjon
- Beredskap, plantehelse og mattrygghet
- Skog og utmark
- Areal- og genressurser
- Kart og geodata
- Foretaks-, nærings- og samfunnsøkonomi

De neste kapitlene gir en overordnet omtale av forvaltningsstøtten som instituttet skal bidra med i 2021. Forventninger til aktiviteter og resultater/leveranser er utdypet i vedlegg 2.

Klima

Instituttet skal videreutvikle klimarelevant kompetanse innenfor jordbruk, skogbruk og arealbruk. Dette gjelder særlig kompetanse om opptak og utslipp av klimagasser, karbonlagring i landøkosystemene og landbrukets tilpasning til et klima i endring. Instituttet skal ta et ansvar for kunnskapsutvikling om klimaendringenes påvirkning på landøkosystemet generelt og landbruksproduksjonen spesielt. Det skal utvikles kunnskap og metodikk knyttet til sammenhenger mellom arealbruk, overvannshåndtering, klimatilpasning og klimarisiko. Kunnskapen skal gi grunnlag for utforming av effektive tiltak og virkemidler for både å redusere klimagassutslipp og styrke klimatilpasningen, herunder økonomiske konsekvenser av tiltakene.

Instituttet skal samarbeide med Miljødirektoratet om Norges rapportering innenfor klimaavtaleverket. Videre skal instituttet bistå departementet i relevant internasjonalt klimaarbeid. Dette omfatter blant annet prosessen med EU om felles oppfyllelse av nye klimamål, og analyser av konsekvenser av en slik tilknytning. Instituttet inngår i sekretariatet for regnskapsgruppa som skal følge opp klimaavtalen i jordbruket. NIBIO skal også bidra på relevante områder innen Regjeringens Nordområdestrategi.

Mat- og planteproduksjon

NIBIO skal utvikle kunnskap og teknologi som fremmer produksjon av mat i tråd med befolkningens etterspørsel. Kunnskapen skal bidra til bærekraftig og kostnadseffektiv produksjon og til økt konkurranseevne blant norske bønder. Instituttet skal videreutvikle et sterkt agronomisk og jordfaglig kompetansemiljø, og ha kunnskap om planteproduksjon og

dyrkingspraksis ved ulike dyrkingsforhold. Ny kunnskap fra instituttet skal bidra til at landbrukets ressursgrunnlag og produksjonspotensial i hele landet utnyttes best mulig. I dette ligger blant annet å utnytte potensialet for nye produksjoner med utgangspunkt i lokale og regionale særtrekk eller fortrinn.

Norsk jordbruksproduksjon påvirkes av klimaendringene. NIBIO skal utvikle kunnskap om hvordan det norske jordbruket kan tilpasses et endret klima og samtidig være bærekraftig. I dette ligger ivaretagelse av mål for vannmiljø og helhetlig vannforvaltning, erosjon, jordkvalitet, naturmangfold, luft og forurensning. Områder som ikke er jordsmonn kartlagt må manuelt erosjonsklassifiseres for å kunne tildeles tilskudd til "ingen jordarbeiding om høsten" gjennom Regionale miljøprogram RMP. Departementet ber NIBIO oppdatere den eksisterende veilederen slik at den gir resultater som samsvarer bedre med de nye erosjonsrisiko- og drågekartene.

Instituttet skal bidra til å følge opp nasjonal pollinatorstrategi, nasjonal strategi for økologisk jordbruk, nasjonal strategi for urbant landbruk og nasjonal strategi for bevaring og bærekraftig bruk av genetiske ressurser for mat og landbruk.

Beredskap, plantehelse og mattrygghet

God plantehelse er et potensielt konkurransefortrinn for Norge. NIBIO skal løse kunnskapsbehov og støtte opp under langsiktig nasjonal matsikkerhet og mattrygghet. Særlig gjelder dette for planteproduksjon. Instituttet har en viktig rolle som landets viktigste kompetansemiljø innen plantevern og plantehelse og dermed den nasjonale kompetanseberedskapen innen disse områdene. Funksjonen som et nasjonalt referanselaboratorium innen planteskadegjørere og innen rester av pesticider i mat og fôr og plantetoksiner skal ivaretas. Instituttet skal til enhver tid ha kompetanse og beredskap for å kunne bistå Mattilsynet ved hendelser som utfordrer trygg mat, fôrtrygghet og god plantehelse. NIBIO skal drive med kunnskapsutvikling, metodeutvikling og formidling på disse områdene, og ta del i tiltaksplan for bekjempelse av fremmede skadelige organismer.

Skog og utmark

NIBIO skal utvikle og formidle kunnskap som bidrar til et bærekraftig skogbruk og konkurransedyktige skog- og trebaserte verdikjeder. Videre skal instituttet utvikle og formidle kunnskap om bærekraftig utmarks- og viltforvaltning som bidrar til lønnsom utnytting av gårdens samlede ressurser.

Landsskogtakseringen og forskningsprosjektet Miljøregistreringer i skog (MiS) skal være viktige kilder til oppdatert kunnskap som grunnlag for bærekraftig forvaltning av skogressursene. De langsiktige feltforsøkene er viktige for historisk dokumentasjon av skogutvikling, bærekraftig skogbruk og kunnskap om skogens rolle i klimasammenheng. Kap. 1136 post 50 er med virkning fra 2020 styrket med 1,0 mill. kroner for å gi rom for utvikling av nye forsøksfelt framover, og det er viktig at instituttet prioriterer dette arbeidet.

NIBIO skal støtte departementets arbeid med å utrede nye tilpasnings- og klimatiltak i norsk skog med sikte på å ta ut skogens potensial for opptak av CO₂ og lagring av karbon. Siden det er besluttet at Norge skal ha en felles oppfyllelse av klimaforpliktelsen for 2030 med EU, må instituttet påregne betydelig arbeidsinnsats i å videreutvikle metoder og rapportering under EUs skogregelverk. Det må også påregnes arbeid med vurdering av skog- og arealbrukssektorens rolle i forhold til EUs klimanøytralitetsmålsetninger i 2050.

Departementet har bedt Landbruksdirektoratet vurdere bruk av satellitt og fjernmålingsdata og andre datakilder for kartfesting av hogst, og hvordan dette eventuelt samspiller med økonomisystemet for skogordningene (ØKS). Formålet er mer effektiv forvaltning og oppfølging av foryngelsesplikten og foryngelseskontrollen. NIBIO må være forberedt på å måtte bistå med kompetanse i dette arbeidet.

NIBIO skal i 2021 utarbeide en faglig vurdering av forvaltningspraksis for skog i rasutsatte områder. Arbeidet skal bygge videre på bestillingen fra supplerende tildelingsbrev datert 7. desember 2020. Prosjektet skal slutføres innen 1. juli 2021.

NIBIO skal følge situasjonen når det gjelder granbarkbiller, og varsle relevante myndigheter og næringen hvis risikobildet endres i løpet av året. Departementet har gitt Landbruksdirektoratet, i samarbeid med NIBIO, i oppgave å utarbeide en faglig beredskapsplan for skader av barkbiller på skog i Norge. Direktoratet leder arbeidet. NIBIO skal bidra med kunnskap om barkbiller og hvordan et eventuelt skadeutbrudd kan håndteres, herunder gi råd om hvilke tiltak som eventuelt bør iverksettes.

Departementet ser det som viktig at NIBIO er oppdatert på forskningen knyttet til skogbiologisk kunnskap om skogbrann og skogbrannberedskap, slik at instituttet kan bistå i arbeidet med klimatilpasning og i relevant beredskapsplanlegging. Instituttets arbeid knyttet til stormskadeanalyser skal videreføres.

NIBIO har i 2020 utarbeidet et kunnskapsgrunnlag for departementets arbeid med gjennomføring av obligatorisk individmerking i reindriften, jf. supplerende tildelingsbrev datert 19. november 2019. Departementet vil komme tilbake til eventuelle oppfølgingsoppgaver for NIBIO i 2021.

Areal- og genressurser

NIBIO har viktige oppgaver i å utarbeide og formidle oppdatert arealstatistikk og overvåkingsinformasjon. Aktuelle områder er skog, arealressurser, jordsmonn, naturlig og tilført radioaktivitet i jord, utmark, eiendom og landskap, biologisk mangfold, genetiske ressurser og kulturminner og kulturmiljøer. Kunnskapen anvendes av mange ulike målgrupper i samfunnet og skal støtte opp under god forvaltning, bærekraftig matproduksjon og næringsutvikling.

Ressursundersøkelser samt nasjonale program knyttet til areal- og ressursdata skal videreføres i 2021, herunder Landsskogtakseringen, overvåking av jordbrukslandskap (3Q), jords-

monnskartlegging og arealregnskapet for utmark. NIBIO skal videreutvikle 3Q-programmet mht. overvåking av insekter.

Det er økende oppmerksomhet nasjonalt og internasjonalt om betydningen av god jordkvalitet/jordhelse for matproduksjon og en rekke andre økosystemtjenester. NIBIO skal samordne og styrke sin kompetanse på jord og jordhelse under norske forhold, og bidra i oppfølgingen av nasjonalt program for jordhelse. Som en særskilt oppfølging ber departementet NIBIO utvikle indikatorer og program for overvåking av jordhelse, jordliv og jordkarbon, jf. forslag i bl.a. jordhelseprogrammet og i GSOC MRV protocol fra FAO. Systemet skal dokumentere og rapportere jordsmonnets tilstand og endring.

LMD ber NIBIO videreføre arbeidet med statistikk om utmarks- og landbrukseiendommer. NIBIO skal utarbeide dokumentasjon av beitebruk i utmark, herunder konsekvenser av rovvilt og andre forhold som påvirker næringsmessig beitebruk. Arbeidet utføres i samarbeid med bl.a. Landbruksdirektoratet.

Instituttet skal i 2021 videreutvikle det helhetlige resultatrapporteringssystemet for jordvernpolitikk og jordforvaltning. Formålet er å supplere KOSTRA-rapporteringen med informasjon om faktisk nedbygging av jordbruksareal og synliggjøre arealenes verdi for matsikkerhet og økosystemtjenester ut fra klima og jordegenskaper. Instituttet skal også bidra til utviklingen av et helhetlig system for arealregnskap og ta særskilt ansvar for landbruksrelatert informasjon i et slikt regnskapssystem.

NIBIO skal støtte Statistisk sentralbyrå sitt arbeid med nasjonal arealstatistikk og European Environmental Agency (EEA) sitt arbeid med europeisk arealovervåking.

Instituttet skal arbeide for å sikre en effektiv og bærekraftig forvaltning av nasjonale genressurser innenfor jordbruk og skogbruk. Dette skal skje i tråd med den internasjonale traktaten for plantegenetiske ressurser for mat og landbruk og Kommisjonen for genetiske ressurser sine sektorvise handlingsplaner. Et annet viktig utgangspunkt er nasjonal strategi for landbrukets genetiske ressurser.

Instituttet skal dokumentere og overvåke landbrukets genressurser samt bidra med fagkompetanse og informasjonsarbeid. Arbeidet med etablering av planteregisteret og oppgradering av kuregisteret er prioriterte oppgaver for 2021. NIBIO skal bistå i forberedelser, deltakelse og oppfølging av internasjonalt arbeid knyttet til genressursforvaltning som ledd i å ivareta norske interesser.

Kart og geodata

Departementet ber NIBIO prioritere arbeidet med å videreutvikle kart- og geodatatjenester av høy kvalitet og brukervennlighet. Instituttet skal sørge for sikker forvaltning av data fra ressursundersøkelser, arbeide med analyse og utvikling av ny statistikk og nye temakart, og legge til rette for digitale kart- og tjenesteløsninger på internett. NIBIO skal vedlikeholde det

nasjonale arealressurskartet (AR5), og gi kommunene nødvendig kunnskapsstøtte på området.

NIBIO publiserer reindriftens arealbrukskart i kartløsningen Kilden, og har ansvaret for ajourholdsløsningen for arealbrukskartene. Geovekstmidlene skal forvaltes sammen med midler til AR5 på en slik måte at rettighetshaverne i landbruket får tilgang til alle kart- og billedata som blir etablert gjennom dette samarbeidet. Landbrukets overføringer til Geovekst er, bortsett fra Statskog sitt bidrag, samlet på kap. 1136 post 50. Midlene forvaltes av NIBIO.

Statens kartverk har fått i oppgave å lede arbeidet med en nasjonal høydemodell. Departementet forutsetter at NIBIO deltar i dette arbeidet og ivaretar landbrukssektorens bidrag. Landbrukets bidrag i 2021 er på 3 mill. kroner. Det dekkes av Geovekstmidler som NIBIO forvalter.

Standardisering og utveksling av geodata bidrar til effektivitet i offentlig sektor og er en forutsetning for internasjonalt samarbeid, blant annet om måling og oppfølging av flere av FNs bærekraftsmål. NIBIO skal delta i nasjonale og internasjonale prosesser for å øke samordningen av, og samhandlingen om geodata på tema som instituttet har ansvar for. NIBIO skal rapportere på de av FNs bærekraftsindikatorer som instituttet etter avtale med SSB har ansvar for.

Foretaks- nærings- og samfunnsøkonomi

NIBIO skal levere et godt grunnlag for økonomiske og politiske avgjørelser av betydning for landbruks- og matsektoren. Instituttet skal utarbeide materiale som grunnlag for arbeidet til Budsjettnemnda for jordbruket og er sekretariat for nemnda etter avtale med departementet.

Innen hovedinnsatsområdet foretaks-, nærings- og samfunnsøkonomi skal NIBIO prioritere forvaltningsrettet arbeid innenfor følgende områder:

- Dokumentasjon av næringsøkonomi og matmarked, herunder sekretariatsarbeid for Budsjettnemnda for jordbruket
- Driftsøkonomisk veiledning og styring
- Driftsøkonomiske data og analyser

NIBIO skal ha kunnskap om alle deler av verdikjedene i det norske jordbruket, skogbruket, reindrift og andre tilgrensende arealbaserte produksjoner. Økonomi- og samfunnsfagene er en svært viktig del av dette.

NIBIO skal øke bruken av data fra Driftsgranskningene til forskning og utredning. Departementet forutsetter at arbeidet med å fornye IKT-systemene til Budsjettnemnda for jordbruket fortsetter, da disse er viktige for virksomhetens leveranser.

Instituttet er oppnevnt av Finansdepartementet til å delta i Utvalget for offisiell statistikk og skal bidra til et formålstjenlig og effektivt nasjonalt statistikkssystem (jf. statistikkloven §§ 4, 5 og 6).

3. Andre vesentlige forhold

Oppfølging av merknad fra Riksrevisjonen

Det vises til Dok. 1. fra Riksrevisjonen og Hovedanalyserapport om forvaltningsrevisjon av NIBIO for regnskapsåret 2019. Her fremmes følgende merknad til virksomheten:

"NIBIO har ikke etablert et godt nok system for å følge opp instituttets måloppnåelse"

Departementet ber NIBIO om å videreutvikle sine systemer for virksomhetsstyring og rapportering i tråd med Riksrevisjonens vurderinger og tilrådninger, samt føringer i dette tildelingsbrevet. Det er behov for dialog mellom departementet og NIBIO underveis i dette arbeidet. Instituttet bes også om å gi en orientering om status og gjennomførte forbedringstiltak i vårens styringsmøte.

Effektiv ressursbruk

Det vises til virksomhetsinstruksens omtale av effektiv ressursbruk. NIBIO skal ha oppmerksomhet på veksten i antall ansatte i virksomheten, jf. målet i Granavolden-plattformen. Virksomheten må derfor kritisk vurdere behovet for nyansettelser i 2021.

Eierskapsforvaltning

Stortinget har gitt LMD fullmakt til å avvikle NIBIO og Veterinærinstituttet sitt eierskap i Instrumenttjenesten AS og til at instituttene kan beholde inntektene fra salget. I Prop. 1 S (2020 - 2021) informeres Stortinget om at:

"Arbeidet med avviklinga er godt i gang, men tek lengre tid enn først estimert. NIBIO tek sikte på at avviklinga er ferdigstilt innan utgangen av 2021."

Instituttet skal gi høy prioritet til å slutføre tiltaket i tråd med dette.

Tilkobling til Nasjonalt Begrenset Nett

Departementet forventer at NIBIO starter en prosess for tilkobling til Nasjonalt Begrenset Nett (NBN) med mål om at dette slutføres i løpet av 2021. Samtidig bes NIBIO opparbeide kompetanse og etablere prosedyrer som sikrer at NIBIO kan kommunisere lavgradert fra det tidspunkt NBN er etablert.

Innbetaling av husleie for 2021

Av Prop 1 S (2020–2021) fremgår det at husleien for 2021 er på 19,052 mill. kroner. Vi ber om at leien betales ved forfall 15. august 2021 til LMDs kontonummer 7694.05.00229. Innbetalingen merkes med "4136.30 Husleie".

4. Budsjettvedtak

Følgende beløp stilles til disposisjon for NIBIO i 2021:

Kap.	Post	Benevning	Beløp
1136	50	Kunnskapsutvikling, formidling, beredskap	239 472 000
1139	71	Genressurser, miljø- og ressursregistreringer	4 550 000
		Miljøregistreringer i skog	
1149	73	Tilskott til skog-, klima- og energiltak	650 000
		Prosjekt PlanteValg	
Sum			244 672 000

Tildelt beløp blir overført til instituttets konsernkonto 7694.05.64030 etter følgende utbetalingsplan:

- primo januar med kr 81 557 333
- primo mai med kr 81 557 333
- primo oktober med kr 81 558 334

Utbetalingsplanen kan justeres dersom det er nødvendig av hensyn til instituttets likviditet eller at beløpet som settes av til oppgavene endres. Det tas forbehold om eventuelle endringer i tildelingen som følge av endringer i statsbudsjettet for 2021.

Gjennom året kan det være behov for å gi NIBIO nye føringer, for eksempel konkrete oppgaver som skal utføres. Disse vil bli formidlet gjennom supplerende tildelingsbrev. Det bes om at 2 mill. kroner settes av til dette formålet fra kap. 1136 post 50.

Grunnbevilgning til NIBO vil bli overført fra Norges forskningsråd. Kopi av departementets tildelingsbrev til Forskningsrådet vil bli sendt instituttet.

Det forutsettes at instituttet, i tillegg til de direkte lønnsutgiftene, også dekker indirekte lønnsutgifter som arbeidsgiveravgiften og innskudd til Statens pensjonskasse. Arbeidsgiveravgiften og innskudd til Statens pensjonskasse betales direkte.

5. Fullmakter for budsjettåret 2021

Årlige fullmakter gis nedenfor. For øvrige fullmakter vises det til virksomhetsinstruksen.

Stortinget gir ved særskilt vedtak samtykke til unntak fra bruttoprinsippet, jf. Bevilgningsreglementet § 3, fjerde ledd. Unntaket er bekreftet for 2021 ved at det er gitt nettobevilgning under utgiftspost 50, jf. Prop. 1 S (2021–2022). Stortingets vedtak innebærer at NIBIO, i tillegg til bevilgning over 50-post, kan disponere eksterne inntekter fullt ut til virksomhetens formål. Instituttet disponerer eventuelt positivt årsresultat, og har ansvaret for å dekke eventuelt negativt årsresultat.

Instituttet har fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret. Fullmakten forutsetter at vilkårene i R-110 punkt 2.3 er oppfylt. Følgende forhold skal legges frem for departementet før avtaleinngåelse: avtaler som medfører større økonomiske forpliktelser ut over budsjettåret, avtaler av potensielt strategisk betydning, ny husleieavtale av større omfang eller vesentlig endringer av en løpende avtale av større omfang. For alle avtaler utover budsjettåret må virksomheten nøye vurdere behovet for oppsigelsesklausuler.

6. Rapportering

Kravene til årsrapport fremkommer av virksomhetsinstruksen. Årsrapporten for 2020 har frist for oversendelse til LMD den 15. mars 2022. Instituttet skal sende årsregnskapet til departementet, med kopi til Riksrevisjonen, så snart dette er ferdigstilt og foreløpig årsregnskap senest i februar 2022. Årsrapport sendes LMD elektronisk (postmottak@lmd.dep.no) med kopi til Riksrevisjonen (postmottak@riksrevisjonen.no).

6.1 Årets aktiviteter og resultater

Rapportering på virksomhetens bidrag til måloppnåelse jf. pkt. 2 om mål og hovedprioriteringer, gjøres hovedsakelig i årsrapportens del III – Årets aktiviteter og resultater. Rapporteringskravene er nærmere omtalt i vedlegg 1.

6.2 Styring og kontroll

Rapportering på administrative forhold foretas hovedsakelig i årsrapportens del IV Styring og kontroll.

Regjeringens fellesføring for 2021

Virksomheten skal følge opp regjeringens fellesføring:

NIBIO skal arbeide for å utvikle rutiner og arbeidsformer for å nå målene for regjeringens inkluderingsdugnad. Virksomheten skal i årsrapporten gjøre greie for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært innrettet for å nå målet om 5 pst., vurdere eget arbeid opp mot målene, og omtale utfordringer og vellykkede tiltak. Har virksomheten hatt nytilsetninger i faste eller midlertidige stillinger i 2021, skal virksomheten rapportere i årsrapporten antallet med nedsatt funksjonsevne eller "hull i CV-en", sammen med nytilsetninger i faste og midlertidige stillinger totalt. Det vises til Arbeidsgiverportalen til Direktoratet for økonomistyring for mer informasjon¹.

¹ <https://arbeidsgiver.difi.no/strategisk-hr-og-ledelse/inkluderingsdugnaden/rapportering-pa-inkluderingsdugnaden-i-arsrapporten>

Siden innholdet i fellesføringen om inkluderingsdugnaden er den samme for 2021 som for 2020, sender ikke Kommunal- og moderniseringsdepartementet ut eget rundskriv. Det vises derfor til rundskriv H-6/19.

6.3 Regnskapsrapportering

NIBIO skal i del VI – Årsregnskap i årsrapporten avlegge årsregnskap i henhold til virksomhetsinstruksen og rundskriv fra Finansdepartementet (R-115).

Tertialregnskap skal leveres i tråd med krav i virksomhetsinstruksen. Frist for oversendelse til departementet er 1. juni 2021 (tilstanden pr. 30. april) og 1. oktober 2021 (tilstanden pr. 31. august).

7. Styringskalender

Dato	Tema	Beskrivelse
Januar-februar 2021	Rapportering til statsregnskapet 2020	Jf. brev fra Landbruks- og matdepartementet med rundskriv fra Finansdepartementet.
01.03.2021	Innspill til revidert nasjonalbudsjett	Virksomheten presenterer eventuelle forslag til større endringer som virksomheten ikke kan håndtere ved bruk av egne fullmakter.
12.02.2021	Standardiserte nøkkeltall for nettobudsjetterte virksomheter	Nøkkeltall som grunnlag for regjeringens budsjettkonferanse primo mars.
Februar 2021	Foreløpig årsregnskap 2020	Instituttet sender foreløpig regnskap til Riksrevisjonen og LMD i henhold til avtalt frist med Riksrevisjonen.
15.03.2021	Årsrapport 2020	For struktur og krav til innhold i årsrapporten, se punkt 2.3.3 i virksomhetsinstruksen.
01.04.2021	Risikovurderinger	Oversendelse av virksomhetens risikovurderinger til LMD.
23.04.2021	Første styringsmøte	Det vises til virksomhetsinstruks for faste saker i vårens styringsmøte.
15.06.2021	Innspill til Prop 1 S.	Innspill til relevante deler av budsjettprosessen.
15.05.2021	Oppdaterte standardiserte nøkkeltall for nettobudsjetterte virksomheter	Jf. rundskriv R-9 fra Finansdepartementet. Nøkkeltall som grunnlag for budsjettproposisjonen for kommende år.
01.06.2021	1. Tertialrapport	Regnskapsrapportering i henhold til SRS: • Ledelseskomentarer

		<ul style="list-style-type: none"> • Resultatregnskap med budsjett • Balanse • Notene 1,2,5,7,8,14,17 • Gruppert saldobalanse
01.10.2021	2. Tertialrapport	Regnskapsrapportering i henhold til SRS: • Likt oppsett som for 1. tertial
01.11.2021	Satsingsforslag	Eventuelle satsingsforslag til budsjett for 2023 sendes departementet. Satsinger må planlegges i tråd med føringene og anbefalingene i rundskriv R-9/2020. Det anbefales også at virksomheten får Digitaliseringsrådets vurdering av nye digitaliseringsprosjekter, jf. pkt. 4.5 i rundskrivet.
26.11.2021	Andre styringsmøte	Høstens styringsmøte gjennomføres etter at budsjettforslaget er lagt frem for Stortinget. Det vises til virksomhetsinstruksen for faste saker.
Januar-februar 2022	Rapportering til statsregnskapet 2021	Jf. brev fra Landbruks- og matdepartementet med rundskriv fra Finansdepartementet.
Februar 2022	Årsregnskap 2021	Utkast til årsregnskap sendes departementet så snart det er klart, samtidig som det sendes Riksrevisjonen
15.03.2022	Årsrapport 2021	For struktur og krav til innhold i årsrapporten, se virksomhetsinstruksen og særskilte rapporteringskrav som fremkommer av tildelingsbrev for 2021.

Med hilsen

Hanne Yssen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Svein Knutsen
Fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Riksrevisjonen

Vedlegg 1. Styringsparametere og rapportering

Styringsparameterne med tilhørende rapportering skal gi informasjon om instituttets bidrag til at de landbruks- og matpolitiske målene nås. Samtidig skal parameterne gi informasjon om Stortingets vedtatte formål med opprettelsen av NIBIO² ivaretas. De er tilpasset instituttets egenart som både forsknings- og forvaltningsstøtteinstitutt.

NIBIOs rapportering med utgangspunkt i parameterne vil ikke gi all relevant informasjon om bidrag til måloppnåelse. Instituttets bes derfor om å supplere med data og vurderinger slik at det samlet sett gis et dekkende bilde av oppnådde resultater og effekter av disse hos NIBIOs målgrupper. Supplerende data er blant annet resultater fra brukerundersøkelser og evalueringer.

Målemetoder innenfor parameterne er en kombinasjon av talldata og tekstlig omtale med vurderinger. Disse fremgår av datagrunnlaget som avgrenses under den enkelte parameter. NIBIOs årsrapport skal presentere tidsserier med talldata der det er hensiktsmessig, som også kommenteres. Dersom NIBIO opplever at ressursbruken for å fremskaffe informasjon er uforholdsmessig stor ift. nytten, bes det om at departementet informeres om dette. Det kan bli behov for videreutvikling av parameterne og målemetode frem mot 2022 ut fra erfaringer kommende år.

1. Nasjonal og internasjonal FoU-aktivitet

NIBIO skal ha en omfattende FoU-aktivitet. Gjennom både internasjonalt, nasjonalt og regionalt orientert FoU skal instituttet utvikle og formidle kunnskap. Forskningen og øvrig FoU skal gi et solid faglig fundament for råd og kunnskap til næring, forvaltning og politikktutforming.

Talldata

- Forskningsprosjekter og andre tilskuddsprosjekter (antall og inntekt fordelt på (i) nyoppstartede (ii) avsluttede og (iii) de som fortsetter etter rapporteringsåret.
- Oppdragsprosjekter (antall og inntekt).
- Antall ulike finansieringskilder.
- Forskerårsverk som andel av samlede årsverk i instituttet.

Kvalitativt:

- Faglig omtale av NIBIOs nasjonale og internasjonale FoU-aktivitet; prioriteringer og resultater.
- Vurdering av resultatenes betydning for brukerne (oppnådde og potensielle effekter).
- Anvendelse av grunnfinansieringen til strategisk kompetansebygging etc.
- Overordnet vurdering av instituttets FoU-aktivitet nasjonalt og internasjonalt; positive trender, utfordringer og ev. andre forhold som departementet bør ha kunnskap om.

² Prop. 1 S Landbruks- og matdepartementet (2014–2015) og Innst. 8 S. (2014–2015).

2. Vitenskapelig kvalitet

Kvaliteten i NIBIOs vitenskapelige produksjon skal være høy.

Talldata

- Tilslagsrate; andel søknader til de store programmene i Norges forskningsråd (forsker- og KSP-prosjekter) og EU som er innvilget.
- Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk.
- Publikasjonspoeng per forskerårsverk.
- Antall publikasjoner i poenggivende vitenskapelige tidsskrifter, fordelt på Nivå 1 og Nivå 2.
- Samlet H-indeks for NIBIO-ansatte

Kvalitativt:

- Vurdering av nivå på innvilger nasjonalt og internasjonalt.
- Omtale av NIBIOs arbeid for å sikre høy forskningskvalitet.

3. Omfang av innovasjonsaktiviteter

NIBIO skal bidra til innovasjon i landbruks-, mat- og miljøsektoren og til at resultater fra forskning nyttiggjøres innen kommersialisering og næringsutvikling.

Talldata:

- Antall søknader og tilslagsrate i innovasjonsrettede programmer (Innovasjons- og kommersialiseringsprosjekter støttet av Forskningsrådet) og Innovation Actions (støttet av Horisont 2020/Horisont EUROPA).
- Antall innmeldte ideer og DOFler til TTO-selskap.

Kvalitativt:

- Omtale av aktiviteter og resultater i innovasjonsselskap og inkubatorselskap på Ås der NIBIO er medeier.
- Omtale av øvrige innovasjonsaktiviteter og resultater av disse.

4. Levert forvaltningsstøtte

NIBIO skal levere forvaltningsstøtte i tråd med føringer i tildelingsbrev. Vurderinger og råd skal bygge på et faglig og kunnskapsbasert grunnlag med utgangspunkt i instituttets faglige uavhengighet.

Kvalitativt:

- Faglig omtale av utført forvaltningsstøtte, herunder viktigste aktiviteter og leveranser. Rapporteringen sorteres etter hovedområdene som fremgår av tildelingsbrevet
- Omtale av synergier og resultater av tverrfaglig samarbeid i instituttet.
- Tabellarisk fremstilling med oversikt over utførte oppgaver og eventuelle avvik fra føringer i tildelingsbrevet.
- Vurdering av kunnskapens nytte for forvaltningen og landbruks- og matnæringene.

5. Brukerformidling og synlighet i mediebildet

Ny kunnskap og teknologi fra NIBIO skal raskt formidles til næring og forvaltning og på en måte som gjør at den kan forstås og tas i bruk.

Talldata:

- Populærvitenskapelige oppslag, artikler etc. i skriftlige og digitale medier.
- Medieoppslag i tradisjonelle medier.
- Følgere i sosiale medier.
- Antall rapporter og andel oppdragsrapporter av totalt antall.
- Antall foredrag/fremleggelse av paper/poster.
- Statistikk som viser bruken av NIBIOs digitale tjenester.
- Andel prosjekter med brukermedvirkning (samarbeids- og kompetanseprosjekter).

Kvalitativt:

- Omtale av og vurdering av NIBIO formidlingsaktiviteter.

6. Effektiv drift

Ressursbruken i NIBIO skal være effektiv jf. § 4. i økonomireglementet i staten.

Talldata:

- Lønnskostnader av totale driftskostnader.
- Lønnskostnader per årsverk.
- Husleiekostnader av totale driftskostnader.
- Administrativt ansatte.
- Faktureringsgrad alle finansieringskilder totalt.
- Gjennomsnittlig timekostnad totalt og fordelt på finansieringskildene.
- Opprettholdelsesgrad (forholdet mellom årets investeringer og avskrivninger).

Kvalitativt:

- Omtale av gjennomførte tiltak for å sikre effektiv drift.

7. Økonomisk robusthet

NIBIO skal bidra til en robust instituttsektor innenfor landbruket. Instituttets årlige driftsresultat skal være tilfredsstillende, og instituttet skal ha en tilstrekkelig virksomhetskapital.

Talldata:

- Virksomhetskapital.
- Resultat på oppdragsvirksomheten mot inntektene fra denne aktiviteten.
- Inntektenes utvikling fordelt på de ulike finansieringskildene.
- Driftsresultat.
- Faktureringsgrad.

- Fakturerte timer per forskerårsverk.
- Gjennomsnittlig inntekt per time totalt, og for hver finansieringskilde.

Kvalitativt:

- Vurdering av instituttets økonomiske robusthet og behov for eventuelle tiltak.
- Vurdering av om virksomhetskapitalen er på et hensiktsmessig nivå ut fra NIBIOs behov.

8. Samarbeid med andre kunnskapsmiljøer

Det skal oppnås et godt samarbeid med andre kunnskapsmiljø regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Instituttet skal arbeide tverrfaglig, både internt og sammen med andre forskningsmiljø, der det er hensiktsmessig og nødvendig.

Kvalitativt:

- Omtale av samarbeid med andre forskningsmiljø nasjonalt og internasjonalt og en vurdering av nytteverdi/resultater av dette samarbeidet.
- Omtale av tiltak for å fremme tverrfaglighet, både internt og eksternt.

Vedlegg 2. Nærmere omtale av forvaltningsstøtten i 2021

Mat- og planteproduksjon

- Kunnskap og dokumentasjon om arter og sorters egenskaper og potensial i norsk jord og hagebruksproduksjon.
- Kunnskapsutvikling som fremmer god agronomi og dyrkingspraksis for norske produksjonsforhold, herunder førproduksjon og driftsmåter for lønnsomt og bærekraftig husdyrhold.
- Kunnskapsutvikling for å fremme bærekraftig bruk og mindre avhengighet av plantevernmidler, og som kan redusere risikoen knyttet til bruk av slike midler.
- Følge utviklingen av plantevernmiddelresistens.
- Utvikling av kunnskap om virkning av ulike produksjonsformer i jordbruket på langsiktig produksjonspotensial og miljø, herunder drifte og videreutvikle JOVA-programmet.
- Yte forvaltningsstøtte i arbeidet med å evaluere effekter av tiltak og virkemidler på miljøområdet og med oppfølgingen av vannforskriften.
- Kunnskapsutvikling for økologisk produksjon.
- Utvikling av kunnskap om plantevernmidler, integrert plantevern og alternativer til kjemiske plantevernmidler, herunder drift og videreutvikling av Varsling Innen PlanteSkadegjørere (VIPS).
- Utvikling av kunnskap om resirkulering og behandling av organiske avfallsressurser og ikke-fornybare ressurser for landbruket.
- Bidra til å gjennomføre nasjonal pollinatorstrategi. Oppgaver knytter seg til gode leveområder for pollinatorer, overvåking av arter og areal, stimulering til pollinatorvennlige tiltak og driftsformer, kunnskapsutvikling og formidling.
- Kunnskapsutvikling innen tiltak for å redusere klimagassutslipp fra jordbruket, tilpasse jordbruket til et klima i endring og økt binding av karbon i jord.
- Delta i koordineringsgruppe for helhetlig og samordnet innsats for miljø- og klimavennlig teknologi i jordbruket, jf. brev fra LMD av 8. november 2018.
- Delta i sekretariatet til gruppas som skal følge opp klimaavtalen mellom regjeringen og organisasjonene i jordbruket inngått 21. juni 2019.
- Delta i og bidra til ivaretagelse av norske interesser i internasjonale nettverk innen jordkarbon/binding av karbon i jord, herunder EJP Soil, GRA, CIRCASA, 4 promille-initiative og Global soil partnership.

Beredskap, plantehelse og mattrygghet

- Bistå med overvåking, analyser, varsling og rådgivning for Mattilsynet og andre deler av forvaltningen samt utvikle metoder på området.
- Kunne identifisere faktorer som påvirker innhold av soppgifter eller andre naturlig dannede uønskede stoffer, og utvikle kunnskap som kan bidra til å redusere forekomsten av slike gifter.
- Ha kompetanse på fremmedstoffer i jord og gjødselvarer, herunder miljøgifter og plante-skadegjørere. Kunne vurdere risiko for matproduksjon, miljø og jordkvalitet, radioaktivitet i jord.
- Gi faglige vurderinger knyttet til genmodifiserte organismer.

- Utvikle kunnskap som bidrar til friske planter i jord-, hage- og skogbruk gjennom sikker og effektiv diagnostisering av planteskadegjørere, skadeterskler, prognoser og varsling.
- Utvikle kunnskap om, og vurdere risiko for introduksjon og spredning av nye skadegjørere som følge av endringer i klima og økt internasjonal handel, og som en oppfølging av tiltaksplan for bekjempelse av fremmede skadelige organismer.
- Vektlegge samfunnsøkonomiske hensyn ved uttalelser om planteskadegjørere.

Skog og utmark

- Videreføre Landsskogtakseringen.
- Utrede nye tilpasnings- og klimatiltak i norsk skog i tiden fremover.
- Fortsette kunnskapsoppbyggingen om trevirkets miljøegenskaper, potensialet for å øke bruken av tre som byggemateriale samt økt bruk av biprodukter fra verdikjeden.
- NIBIO skal støtte departementets pågående arbeid med kunnskapsutredninger knyttet til biomangfoldsspørsmål, herunder forvaltning av nøkkelbiotoper og den eldste skogen.
- Ha beredskapskompetanse innenfor skadegjørere i skog og beredskapsplanverk som også omhandler skogskadesituasjonen.
- Utføre forvaltningsoppgaver knyttet til skogfrøforsyningen, sammenstille og formidle kunnskap om planteproduksjon og drive rådgivning for planteskolene, bl. a. knyttet til plantehelse.
- Gjennomføre prosjektet PlanteValg om utvikling av en digital nettløsning for valg av optimalt plantemateriale i skogbruket. Arbeidet baseres på resultater fra det norsk/svenske samarbeidsprosjektet Future Forest.
- Bidra til å følge opp det skogfaglige samarbeidet i nordiske og internasjonale organ, og bistå faglig i norsk oppfølging av internasjonale skogprosesser.
- Rapportere om bærekraftig skogbruk etter nærmere dialog med departementet.
- Utvikle og formidle kunnskap om skogressurser og miljø, bl.a. gjennom MiSprosjektet og innsynsløsningene knyttet til Skogportalen/ Kilden.
- Videreutvikle skogsressurskart (SR16).
- Ivareta og videreutvikle langsiktige feltforsøk som grunnlag for å vurdere foryngelse, næringsbalanse, produksjon, kvalitet, CO₂-opptak, karbonlagring mv. Revisjon og vedlikehold av forsøksfeltene skal inngå som et element i langsiktige kjerneoppgaver for instituttet.

Areal- og genressurser

- Videreføre arbeidet med å utvikle kunnskap om arealressursene, bl.a. for å følge opp den oppdaterte jordvernstrategien. Bidra til at kunnskapen gjøres tilgjengelig og brukes, og samarbeide med Landbruksdirektoratet om dette.
- Sørge for nødvendig vedlikehold av instituttets KOSTRA-applikasjon.
- Videreføre overvåking av kulturlandskap, biologisk mangfold og kulturminner, samt refotografering av landskapsbilder i 3Q-programmet.
- Sikre en helhetlig videreutvikling av kartlegging, overvåking og annen kunnskapsutvikling på biologisk mangfold i jordbrukets ekstensive og intensive drevne arealer.
- Videreføre kartleggingen av jordsmonn på dyrket mark.

- Samordne og styrke kompetansen på jord og jordhelse under norske forhold, og bidra i oppfølgingen av nasjonalt program for jordhelse.
- Utvikle indikatorer og program for overvåking av jordhelse, jordliv og jordkarbon
- Bistå departementet med kunnskapsutvikling, data og analyser av eiendomsstrukturen knyttet til landbrukseiendommer og utmarkseiendommer.
- Forbedre kunnskapsgrunnlaget for verdiproduksjon fra utmarksbeite gjennom effektiv beitekartlegging og veiledning i beitebruk, konsekvenser av rovilt og andre forhold som påvirker næringsmessig beitebruk.
- Ajourholde Informasjonssystem for beitebruk i utmark (IBU), og videreføre arbeidet med Arealregnskap for utmark.
- Utarbeide og formidle analyser, statistikk og tjenester som understøtter at data og kunnskap fra arealundersøkelsene blir tilgjengelig og tatt i bruk.
- Følge opp nasjonal strategi for landbrukets genetiske ressurser og vurdere nødvendige oppdateringer av Norsk genressurssenters egen strategi og sektorvise handlingsplaner for å sikre effektiv og bærekraftig forvaltning av nasjonale genressurser innen jordbruk og skogbruk.
- Følge opp det faglige samarbeidet i nordiske, europeiske og internasjonale organ gjennom faglig bistand i forberedelser, deltakelse og oppfølging.
- Dokumentere og overvåke landbrukets genressurser, herunder oppgradering av kuregisteret, etablering av planteregisteret og bruke GRIN-global som dataverktøy, samt rapportere på indikatorer for genetiske ressurser.
- Bidra til nettverksbygging og utdrettet informasjon om genetiske ressurser.
- Videreføre en genbank for fjørfe og tilrettelegge for at bevaringsverdige genressurser gjøres tilgjengelige for brukere. Det forutsettes godt samarbeid med foredlings- og avlsorganisasjoner.
- Rapportere på de av FNs bærekraftsindikatorer som instituttet etter avtale med SSB har ansvar for.

Kart og geodata

- Ivareta landbrukspartenes interesser og koordinere landbrukets bidrag til Geovekst, herunder forestå fordeling av midler til fylkesmennene til Geovekstprosjekter.
- Være departementets fagorgan innenfor geodata og geografisk infrastruktur, og støtte LMDs underliggende etater.
- Utvikle drifte og vedlikeholde reindriftskartene i Kilden og ajourholdsløsningen for reindriftskartene
- Delta i arbeidet med Norge Digitalt, utviklingen av satellittbaserte tjenester og arbeidet med en nasjonal høydemodell.
- Samarbeide om å drifte forvaltningsløsningen Norge i bilder og Omløpsprogrammet for regelmessig nasjonal omløpsfotografering.
- Samarbeid med Statistisk sentralbyrå om nasjonal arealstatistikk og bidra til European Environmental Agency (EEA) sitt arbeid med europeisk arealovervåking. Bidra til internasjonale prosesser for å øke samordningen av og samhandlingen om geodata på tema som instituttet har ansvar for.

Foretaks-, nærings- og samfunnsøkonomi

Oppdatert og godt faglig grunnlagsmateriale for jordbruksforhandlingene og endelige publikasjoner der forhandlingsresultatet er innarbeidet.

Ferdigstilte publikasjoner etter faglige mål og frister satt av Budsjettnemnda for jordbruket, herunder:

- Totalkalkylen for jordbruket
- Referansebruksberegninger
- Resultatkontroll
- Alternative beregninger for partene - Volum- og prisindekser

Andre oppgaver:

- Normalårsberegninger
- Oppdatere maskinkostnadsindeks innen 1. mars

Oppdatert kunnskap om den økonomiske utviklingen i landbruket generelt, og på gårdsbruk hvor en vesentlig del av inntekten kommer fra jord- og skogbruk.

- Publisere *Driftsgranskingene i jord- og skogbruk* i løpet av november/desember.
- Publisere rapporten *Utsyn over norsk landbruk* 1. oktober.

Oppdatert dokumentasjon av næringsøkonomi og marked, og situasjonen i norsk næringsmiddelindustri

- Publisere rapporten *Mat og industri* i tråd med tidsfrister fastsatt av prosjektet. Arbeidet forutsetter samfinansiering med næringen.
- Utarbeide statistikk til internasjonale organisasjoner i tråd med gitte tidsfrister.
- Beregning av verdien av grovfôrproduksjonen innen 1. september. Leveransen skal være på samme format som tidligere år.
- Bidra med materiale til Nasjonalbudsjettet, landbruksdelen. Faglige mål og tidsfrister settes av Finansdepartementet.
- Bidra til matvareforbruksberegninger i samarbeid med Helsedirektoratet.
- Månedlig publisering av prisutviklingen for matvarer i Norge på ulike ledd og utviklingen i internasjonale matpriser.
- Møte i relevante internasjonale fora, herunder OECD og IFCN, og oppdatere aktuell internasjonal statistikk etter dialog med Landbruks- og matdepartementet.

Videreutvikle data for økonomisk planlegging i landbruket til bruk i undervisning og veiledningstjeneste. Bidra til økt kunnskap om skattlegging av landbruksvirksomhet og om entreprenørskap og næringsutvikling med basis i landbruksnæring.

- Publisere *Håndbok for driftsplanlegging* innen 1. oktober.
- Ajourføre Norkap ved behov.
- Utvikling av standarder og infrastrukturløsninger for digital dataflyt til bedriftsledelse og beslutningsstøtte rettet mot landbruket. Standardene som utvikles av det offentlige skal

være åpne og tilgjengelige og forvaltes av NIBIO. Omfanget av arbeidet defineres av NIBIO. Arbeidet samordnes med *Dataflyt SA*.

- Prioritere arbeidet med oppgradering av IKT-systemene for driftsgranskningene og Budsjettnemda for jordbruket høyt, og gjøre nødvendige investeringer for å sikre data-kvalitet, god dokumentasjon og tillit til leveransene.
- Delta i Utvalget for offisiell statistikk og bidra til et formålstjenlig og effektivt nasjonalt statistikk-system (jf. statistikkloven §§ 4, 5 og 6).

VEDLEGG 3. TIDSPUNKT FOR KONTAKTMØTER I 2021

Vår

Dato	Tema
Januar/februar	Kart og statistikk
Januar/februar	Matproduksjon og samfunn
Tentativt januar/februar	Miljø- og naturressurser
7. april	Skog og utmark
14. mai	Bioteknologi og plantehelse

Høst

Dato	Tema
August/september	Kart og statistikk
August/september	Matproduksjon og samfunn
August/september	Miljø- og naturressurser
20. oktober	Skog og utmark
19. november	Bioteknologi og plantehelse

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Instruks

Økonomi- og virksomhetsstyring i Norsk institutt for bioøkonomi

Fastsatt 16. februar 2021
Gjeldende fra 1. mars 2021

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Instruks

Økonomi- og virksomhetsstyring i Norsk institutt for bioøkonomi

Fastsatt 16. februar 2021
Gjeldende fra 1. mars 2021

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Landbruks- og matdepartementets overordnede styring og kontroll	4
2.1	Departementets overordnede ansvar	4
2.2	Virksomhetens myndighet og ansvar	4
2.3	Styringsdialogen	6
2.4	Saker fra Riksrevisjonen.....	11
3	NIBIOs interne styring og kontroll	12
3.1	Virksomhetsledelsens myndighet og ansvar	12
3.2	Planlegging, gjennomføring og oppfølging	12
3.3	Internkontroll og risikostyring	12
3.4	Økonomi og fullmaktstruktur.....	13
3.5	Personalforvaltning	15
3.6	Digitalisering og IKT	16
3.7	Sikkerhet i virksomheten	16
	Vedlegg	19
	Rapporteringskrav til del II i årsrapporten – hovedtall.....	19
	Rapporteringskrav til del IV i årsrapporten – status og utvikling på årsverk, deltid, midlertidig ansatte og sykefravær fordelt på kjønn, samt likelønn.....	20
	Vedtekter for Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO)	23

1 Innledning

Instruksen er fastsatt av Landbruks- og matdepartementet (LMD) den 16. februar 2021, jf. [reglement for økonomistyring](#) i staten § 3, andre ledd, og trer i kraft fra 1. mars 2021.

Instituttets vedtekter angir sammen med denne instruksen hvilken myndighet og hvilket ansvar virksomhetsledelsen i Norsk Institutt for bioøkonomi (NIBIO) har. Instruksen angir også hvilke krav departementet stiller til systemene, rutinene og styringsprosessene i instituttet. Instruksens virkeområde er økonomi- og virksomhetsstyringen i NIBIO, som omfatter alle prosesser, tiltak, rutiner og systemer som instituttet har etablert. Økonomi- og virksomhetsstyringen i virksomheten skal bidra til at:

- statlige midler brukes og inntekter oppnås i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger
- fastsatte mål og resultatkrav oppnås
- statlige midler brukes effektivt
- statens materielle verdier forvaltes på en forsvarlig måte
- lover og regler blir fulgt.

NIBIO skal følge Bevilgningsreglementet fastsatt av Stortinget og regelverket for økonomistyring i staten («økonomiregelverket»). Denne instruksen utdyper følgende dokumenter, som utgjør økonomiregelverket:

- Reglement for økonomistyring i staten («reglementet»). Dette fastsettes ved kongelig resolusjon.
- Bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Disse fastsettes av Finansdepartementet i medhold av reglementets § 3.
- Rundskriv til forvaltningen fra Finansdepartementet med presiseringer og utdypende bestemmelser til Bevilgningsreglementet og Reglement for økonomistyring i staten.
- Tolkningsuttalelser til økonomiregelverket fra Direktoratet for økonomistyring (DFØ). DFØ forvalter økonomiregelverket, blant annet ved å klargjøre hvordan regelverket skal forstås.

Bevilgningsreglementet og økonomiregelverket gjelder for virksomheten i sin helhet, også på områder hvor det ikke er gitt presiseringer gjennom instruks eller tildelingsbrev, med mindre det er innvilget unntak. Instruksens må sees i sammenheng med det årlige tildelingsbrevet til instituttet.

2 Landbruks- og matdepartementets overordnede styring og kontroll

2.1 Departementets overordnede ansvar

LMD har det overordnede administrative og budsjettmessige ansvaret for NIBIO. Det følger av statsrådets konstitusjonelle og politiske ansvar at LMD skal føre en overordnet kontroll med virksomheten.

I tråd med at mål- og resultatstyring er det overordnede styringsprinsippet i staten, skal departementet fastsette mål for virksomheten og følge opp resultatoppnåelse i forhold til målene, jf. bestemmelsene punkt 1.3

LMD har fastsatt vedtekter for NIBIO. Denne instruksjonen utdyper og supplerer vedtektene. Vedtektene følger denne instruksjonen som vedlegg.

2.2 Virksomhetens myndighet og ansvar

2.2.1 Formål og oppgaver

NIBIOs formål og oppgaver fremgår av vedtektene og det årlige tildelingsbrevet.

2.2.2 Tilknytningsform

NIBIO er et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter. Stortinget har gjort særskilt vedtak om unntak fra bruttobudsjetteringsprinsippet, jf. bevilgningsreglementet § 3 fjerde ledd. I forbindelse med at Stortinget for det enkelte budsjettår gjør vedtak om nettobevilgning til virksomheten under en 50-post, anses unntaket fra bruttobudsjetteringsprinsippet som bekreftet.

2.2.3 Krav til virksomhetsledelsen

Virksomhetens ledelse består av styret, som er virksomhetens øverste ledelse, og administrerende direktør, som utøver den daglige ledelsen. Styrets ansvar og myndighet fremgår av NIBIOs vedtekter og denne instruksjonen. Alle beslutninger ved instituttet som tas av andre enn styret, treffes etter delegasjon fra styret og på styrets ansvar. Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og instituttets virksomhet for øvrig. Styret har videre ansvar for å ivareta styringsdialogen med departementet.

Administrerende direktør utøver den daglige ledelsen. Instruks for administrerende direktør skal fastsettes av NIBIOs styre, og må inneholde bestemmelser om direktørs ansvar og myndighet, fullmakter og økonomiske rammer. LMD skal ha tilsendt kopi av instruksen.

Den daglige ledelsen må holde styret informert om alle vesentlige forhold som er nødvendig for at styret skal kunne utøve sitt styringsansvar. Dette omfatter blant annet status på økonomi, ekstern revisjon og informasjon om hendelser som kan påvirke NIBIOs måloppnåelse eller omdømme.

Instituttets styre må også med bakgrunn i denne instruks fastsette retningslinjer for økonomiforvaltningen ved instituttet.

2.2.4 Regelverk av særskilt betydning

Det vises til retningslinjer for statlig grunnfinansiering av forskningsinstitutter fastsatt ved kongelig resolusjon av 19. desember 2008, samt [reviderte retningslinjer](#) fastsatt av Kunnskapsdepartementet 1. januar 2020.

Det vises videre til [retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon](#).

2.2.5 Samfunnssikkerhet og beredskap

NIBIO er ansvarlig for å vurdere sårbarhet og risiko innenfor eget ansvarsområde. Virksomheten skal også utarbeide og vedlikeholde beredskapsplanverk utformet på grunnlag av risiko- og sårbarhetsvurderinger innenfor eget ansvarsområde. Krisekommunikasjon bør vektlegges i planverket. Beredskapsplanverket til NIBIO bør i størst mulig grad koordineres med tilgrensende etater og virksomheters beredskapsplaner med sikte på en mest mulig effektiv krisehåndtering.

Instituttet skal til enhver tid ha kompetanse og beredskap for å kunne håndtere hendelser som utfordrer trygg mat, fôrtrygghet og god plantehelse. Videre skal NIBIO ha beredskapskompetanse innenfor skadegjørere i skog og beredskapsplanverk som også omhandler skogskadesituasjonen.

Virksomheten skal årlig arrangere minst en beredskapsøvelse innenfor eget ansvarsområde. I tillegg skal virksomheten i løpet av en toårsperiode delta i minst en relevant nasjonal eller internasjonal øvelse.

NIBIO skal uten ugrunnet opphold rapportere til departementet alvorlige hendelser/avvik, eller fare for alvorlige hendelser/avvik, som knytter seg til virksomhetens beredskapsansvar. NIBIO må selv vurdere om virksomheten også skal rapportere/varsle andre relevante myndigheter og/eller samarbeidene virksomheter.

2.2.6 Effektiv ressursbruk

Stortinget har vedtatt landbruks- og matpolitiske mål der en effektiv landbruks- og matforvaltning er ett av målene. LMD legger til grunn at NIBIO benytter tildelte midler på en kostnadseffektiv måte. NIBIO skal også rapportere på dette i årsrapporten jf. omtale i punkt 2.3.3.

2.3 Styringsdialogen

Styringsdialogen består av styringsdokumenter fra LMD, styringsmøter og rapportering, jf. bestemmelsenes punkt 1.4. Styringsdialogen skal være dokumentert. Etatsstyringen skal hovedsakelig skje gjennom instruks og tildelingsbrev, og oppfølging via rapportering og styringsmøter. Styringsdialogen mellom departementet og NIBIO skal kontinuerlig ha oppmerksomhet på virksomhetens resultater i forhold til fastsatte mål, og på at risikoer som kan hindre måloppnåelse identifiseres og håndteres av virksomheten.

NIBIO har et selvstendig ansvar for snarlig å informere departementet dersom det oppstår vesentlige avvik i gjennomføringen av prioriterte oppgaver med betydning for måloppnåelsen. Dersom NIBIO vurderer at det er uklarheter i de rammer, målsettinger og føringer som formidles, har instituttet ansvar for å ta saken opp med departementet.

2.3.1 Tildelingsbrev

Tildelingsbrevet formidler og presiserer de mål og resultater departementet forventer som følge av Stortingets vedtak og forutsetninger, og stiller til disposisjon de midler Stortinget har vedtatt for det enkelte budsjettår, jf. bestemmelsenes punkt 1.5. Tildelingsbrevet inneholder en styringskalender hvor de viktigste elementene i styringsdialogen fremgår for det enkelte året. Dersom det er behov for å gi styringssignaler til NIBIO utover tildelingsbrev og supplerende tildelingsbrev, skal dette alltid formidles skriftlig.

2.3.2 Styringsmøter

Departementet har som hovedregel to styringsmøter med NIBIO i løpet av året. I møtene gjennomgås blant annet måloppnåelse, risikovurderinger (vår), budsjettstatus (høst) og eventuelle saker fra Riksrevisjonen. I tillegg kan andre saker som er viktige for instituttet

eller departementet være aktuelle tema. Tidspunkt for møtene skal angis i tildelingsbrevet, og dagsorden for det enkelte møte skal være avklart og sendt ut senest 1 uke før møtet finner sted. Departementet sender godkjent referat til NIBIO og Riksrevisjonen innen en måned etter at styringsmøtet er avholdt. Ut over den ordinære styringen kan det gjennomføres møter om aktuelle saker mellom departementet og NIBIO. Dersom det er behov for å gi nye styringssignaler i møtene, skal disse formidles skriftlig i etterkant.

2.3.3 Årsrapport

NIBIO skal utarbeide årsrapport som sendes departementet innen 15. mars. Instituttet må påse at årsrapporten sendes Riksrevisjonen elektronisk innen samme dato. Årsrapporten skal gi en helhetlig og dekkende beskrivelse av NIBIOs virksomhet, ressursbruk og resultater det foregående år. Den skal svare på LMDs krav og forventninger i tildelingsbrev og virksomhetsinstruks, og gi departementet grunnlag for å vurdere virksomhetens måloppnåelse, resultater og ressursbruk. Årsrapporten skal også inneholde annen informasjon av betydning for departementets styring og oppfølging. Den skal utarbeides i henhold til krav, struktur og innhold i bestemmelsenes punkt 1.6.1 og 2.3.3. Årsrapporten skal ha følgende inndeling, benevnelser og innholdselementer:

- I. Leders beretning
 - Overordnet vurdering av årets samlede resultater.
 - Signatur av styreleder og administrerende direktør.
 - Leders beretning skal dateres.
- II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall
 - Presentasjon av instituttet.
 - Utvalgte hovedtall (volumtall og nøkkeltall, jf. vedlegg til denne instruks).
- III. Årets aktiviteter og resultater
 - Et helhetlig og dekkende bilde av virksomhetens måloppnåelse og resultater på alle viktige fagområder.
- IV. Styring og kontroll i instituttet
 - En tilstandsvurdering av styring og kontroll i virksomheten.
 - Oppfølging av eventuelle merknader fra Riksrevisjonen.
 - Sikkerhet og beredskap, jf. punkt 2.2.5 og 3.7 i denne instruks, herunder:
 - Antall gjennomførte øvelser med en kort beskrivelse av typeøvelse.
 - Antall gjennomførte risiko -og sårbarhetsanalyser, med en kort beskrivelse av området analysen dekker. (Dette rapporteringskravet følger blant annet av sikkerhetsloven, e-forvaltningsforskriften og instruks for departementets arbeid med samfunnssikkerhet mv.)

- Personalforvaltning, jf. punkt 3.5 i denne instruks:
 - NIBIO skal gjøre rede for virksomhetens arbeid for å oppfylle aktivitetsplikten både som offentlig myndighet og som arbeidsgiver (jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 24 og 26).
 - Status og utvikling på ansatte, antall avtalte årsverk og antall utførte årsverk, midlertidige ansatte og sykefravær fordelt på kjønn, og etter kravene i likestillings- og diskrimineringsloven § 26 (jf. tabell i vedlegg til denne instruks). Rapportering skal oppfylle kravene i gjeldende lov- og regelverk samt veiledningsmaterieell på området.
 - Antall lærlinger i virksomheten.
 - Virksomheten skal rapportere på mål, tiltak og konkrete resultater i arbeidet med HMS, jf. krav i arbeidsmiljøloven om et systematisk HMS-arbeid.
- Digitalisering og IKT, jf. punkt 3.6 i denne instruks:
 - Andel av virksomhetens tjenester som retter seg mot eksterne brukere (f. eks. næringsdrivende, innbyggere og forvaltning) som er digitalisert, og i hvilket omfang de digitaliserte tjenestene brukes (volum og brukergrupper).
 - En vurdering av effekter av nyere IKT-løsninger internt i virksomheten og hos brukere.
- Effektiv ressursbruk
 - Instituttet skal i årsrapporten redegjøre for hvordan virksomheten har innrettet arbeidet for å gjøre ressursbruken og den interne driften effektiv og på hvilken måte NIBIO har bidratt til å oppfylle målet om en effektiv landbruks- og matforvaltning.
- Forvaltning av statens eierinteresser i selskaper:
 - NIBIO sin forvaltning av statens eierinteresser skal omtales i årsrapporten.
 - Det vises til krav til rapportering og informasjon omtalt i retningslinjer for underliggende virksomheters forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper.

V. Vurdering av framtidutsikter

- En vurdering av forhold virksomheten mener vil påvirke evnen til måloppnåelse på lengre sikt.

VI. Årsregnskap

- Årsregnskapet med noter skal gi et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger og av regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

NIBIO har selv ansvar for rapportens innhold og form. Årsrapporten skal publiseres på nettstedet til instituttet senest 30. april. Dersom styringsdialogen eller revisjonen avdekker

behov for korrigeringer av eventuelle vesentlige feil, skal revidert versjon publiseres. Revisjonsberetningen skal publiseres sammen med årsrapporten på NIBIOs nettsider senest 30. april. Dersom revisjonsberetningen ikke er mottatt innen denne fristen, skal beretningen publiseres så snart den foreligger, jf. bestemmelsenes punkt 2.3.3.

2.3.4 Årsregnskap

NIBIO skal ved årets slutt utarbeide og avlegge et årsregnskap etter bestemmelsenes punkt

3.4.4. Årsregnskapet skal legges frem for revisjon innen den frist Riksrevisjonen fastsetter. Årsregnskapet skal inneholde de tre delene i punkt a til c under:

a) Ledelseskomentarer

Ledelseskomentarene skal inneholde styreleders vurderinger av vesentlige forhold ved årsregnskapet og knyttes til innholdet i alle oppstillinger som inngår i årsregnskapet jf. bestemmelsene punkt 3.4.3.1. Kommentarene skal begrenses til forhold som er av vesentlig betydning for å kunne vurdere instituttets regnskapsavlegging og økonomiske stilling.

Årsregnskapet avlegges ved styreleders signatur på ledelseskomentarene til årsregnskapet.

Styreleder skal bekrefte følgende at:

- regnskapet er avlagt i henhold til Bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet og eventuelle krav fra LMD. Ved behov for unntak fra reglementet må dette søkes DFØ med en begrunnet søknad via departementet.
- årsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger og av regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Styreleder skal gi vurderinger av:

- vesentlige forhold ved det avlagte årsregnskapet.
- trender og utvikling i sentrale utgifts- og inntektsarter, gjerne knyttet til beregnede nøkkeltall.
- gjennomførte investeringer.
- vesentlige endringer i regnskapsposter sammenlignet med tidligere perioder.
- utvikling i avsatte midler (gjelder avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet og ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer).
- resultatet fra oppdragsvirksomheten og utviklingen i virksomhetskapskapitalen.

Styreleder skal opplyse om

- revisjonsordningen, og hvor og når revisjonsberetningen blir publisert.

b) Oppstilling av bevilgningsrapportering

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen skal vise virksomhetens samlede tildeling i henhold til tildelingsbrev med henvisning til kapittel og post i statsbudsjettet, beholdninger rapportert i likviditetsrapport og beholdninger rapportert til kapitalregnskapet, jf. R-115. I tillegg skal det utarbeides egen prinsippnote.

c) Oppstilling av virksomhetsregnskapet etter de statlige regnskapsstandardene (SRS)

Virksomheten skal utarbeide et periodisert virksomhetsregnskap i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS). Presentasjon og innhold skal følge SRS og gi instituttets ledelse og departementet god styringsinformasjon. Ved behov for å avvike SRS må dette søkes DFØ via LMD. I tillegg skal det utarbeides egen prinsippnote.

2.3.5 Delårsrapportering

NIBIO skal rapportere regnskap til departementet tertialvis i løpet av året. Frist for oversendelse av tertialregnskap til departementet er 1. juni (tilstanden pr. 30. april) og 1. oktober (tilstanden pr. 31. august) for gjeldende år. Tertialregnskapene skal være i tråd med SRS, men forenklet i forhold til en fullstendig årsrapportering. Instituttet skal dermed rapportere følgende i tertialregnskapet:

- Ledelseskommentarer ved administrerende direktør i henhold til oppstilling over
- Resultatregnskap med budsjett for aktuelt tertial og for året totalt
- Balanse
- Notene 1, 2, 5, 7, 8, 14 og 17
- Gruppert saldobalanse som viser overgangen fra konti til regnskapslinjer

2.3.6 Øvrig rapportering, budsjettering og regnskapsføring

NIBIO skal månedlig sende resultat- og balanserapport (P-rapport) til statsregnskapet. I tillegg skal NIBIO rapportere månedlig likvidrapport (L-rapport) til statsregnskapet.

Likvidrapporten skal avstemmes mot virksomhetsregnskapet. Instituttet skal i tillegg rapportere i henhold til brev fra LMD om årsavslutning av statsregnskapet.

Instituttet skal årlig innrapportere standardiserte nøkkeltall for nettobudsjetterte virksomheter som en del av grunnlagsmaterialet i forbindelse med regjeringens

budsjettkonferanser i mars og august. Nøkkeltallene presenteres i de årlige budsjettproposisjonene.

NIBIO skal for øvrig følge de til enhver tid gjeldende bestemmelser og eventuelle standarder som Finansdepartementet har fastsatt for budsjettering og regnskapsføring.

Instituttet skal videre følge rundskriv R-102 Standard kontoplan for statlige virksomheter. Rundskrivets bestemmelser skal følges når det gjelder inndeling og oppbygging av kontoplanen for obligatorisk nivå og bruk av kontoplan i økonomisystemet og eventuelle forsytninger. Kontiene i standard kontoplan skal også grupperes i henhold til grupperingsplan etter SRS 1 fra DFØ. NIBIO må søke via departementet ved behov for unntak fra standard kontoplan.

Instituttet må ha regnskapsrutiner og systemer som er i samsvar med grunnleggende krav i økonomiregelverket. Det må sikres at internkontrollen på økonomiområdet fungerer effektivt, og at regnskapet er fullstendig, pålitelig og gir et rettviseende bilde av instituttets økonomiske stilling.

Departementet vurderer behov for øvrig rapportering og kontroll ut fra virksomhetens egenart, samt risiko og vesentlighet.

2.3.7 Evalueringer

Instituttet skal evaluere virksomheten på ulike områder, jf. bestemmelsenes punkt 1.6.3. Ved større evalueringer skal opplegg og organisering mv. først drøftes med departementet. Behov for slike evalueringer tas opp i styringsdialogen, jf. også punkt 3.4.5 i denne instruks om anskaffelser.

2.4 Saker fra Riksrevisjonen

Virksomhetens ledelse har ansvar for å følge opp eventuelle merknader fra Riksrevisjonen. Vesentlige regnskapsmessige feil skal korrigeres umiddelbart, dersom dette er mulig. Vesentlige svakheter ved internkontrollen som får konsekvenser for regnskapsbekreftelsen, må korrigeres så raskt som mulig for å hindre at neste regnskapsår påvirkes. NIBIO skal rapportere i styringsmøtene om hvordan eventuelle merknader fra Riksrevisjonen er fulgt opp, herunder hvilke tiltak som er iverksatt og effekten av disse.

Departementet skal ha tilsendt kopi av korrespondanse mellom instituttet og Riksrevisjonen av vesentlig betydning.

3 NIBIOs interne styring og kontroll

3.1 Virksomhetsledelsens myndighet og ansvar

Ifølge punkt 2.2 i bestemmelsene har virksomhetens ledelse ansvaret for å:

- a. gjennomføre aktiviteter i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger og fastsatte mål og prioriteringer fra departementet.
- b. fastsette mål og resultatkrav og foreta prioriteringer med ettårig og flerårig perspektiv innenfor eget ansvarsområde.
- c. sørge for planlegging, gjennomføring og oppfølging, herunder resultat- og regnskapsrapportering.
- d. definere myndighet og ansvar og fastsette instruks innenfor eget ansvarsområde for å sikre oppfyllelse av reglementet og bestemmelsene, herunder ansvarsforhold mellom virksomhetens øverste ledelse og øvrig ledelse.
- e. etablere intern kontroll.

3.2 Planlegging, gjennomføring og oppfølging

NIBIO skal følge opp føringer i tildelingsbrev og virksomhetsinstruks i strategier, planer, budsjetter og prognoser. Instituttet skal følge opp mål, resultater og regnskap i tråd med disse interne styringsdokumentene. De mer overordnede og langsiktige mål og resultatkrav fastsettes i dialog mellom departementet og virksomheten. NIBIO skal i tillegg sørge for å utnytte tilgjengelige ressurser på en mest mulig formålstjenlig og kostnadseffektiv måte.

3.3 Internkontroll og risikostyring

Virksomhetens ledelse har ansvar for at instituttet har en effektiv internkontroll som forhindrer styringssvikt, feil og mangler, jf. reglementets §14 og bestemmelsenes punkt 2.4.

Internkontrollen skal være tilpasset risiko, vesentlighet og instituttets egenart.

Virksomhetens ledelse har ansvar for at gjennomførte kontroller kan dokumenteres.

Internkontrollen skal utformes og gjennomføres slik at den gir rimelig grad av sikkerhet for at instituttet når fastsatte mål, har en effektiv drift, pålitelig rapportering og at lover og annet regelverk følges. Det skal vurderes hvilke kostnader tiltakene medfører, målt opp mot den nytte og de fordeler som kan oppnås.

I tillegg til transaksjonskontroller som anvist i økonomiregelverket, skal det foretas kontroller på aggregert nivå, herunder avstemminger og budsjettoppfølging.

NIBIO skal umiddelbart rapportere til departementet dersom det avdekkes vesentlige svakheter, feil eller mangler i kritiske prosesser eller aktiviteter i virksomheten. Ved mistanke om misligheter skal departementet og Riksrevisjonen varsles om forholdet. Ved mistanke om lovbrudd (etter straffeloven) i egen virksomhet, skal det dokumenteres at politianmeldelse er vurdert, som et ledd i effektiv sanksjonering.

3.3.1 Risikostyring

NIBIO skal aktivt bruke risikostyring som verktøy i mål- og resultatstyringen. Risikovurderingene skal relateres til mål- og resultatkravene for virksomheten, og inngår således som en integrert del av styringen. Der identifisert risiko ligger over ledelsens risikotoleranse, skal det vurderes og iverksettes risikoreduserende tiltak. Instituttets ledelse må videre iverksette nødvendige kontrollaktiviteter for å sikre at risikohåndteringen blir utført på en effektiv måte. NIBIO presenterer sine overordnede risikovurderinger med opplysninger om eventuelle risikoreduserende tiltak i vårens styringsmøte.

3.3.2 Internrevisjon

NIBIO må regelmessig, og minst hvert fjerde år, vurdere bruk av internrevisjon i henhold til krav i rundskriv R-117. Ved vesentlige endringer i risikobildet eller i virksomheten for øvrig skal det gjøres en ny vurdering. Vurderingen skal dokumenteres og sendes departementet med kopi til Riksrevisjonen og DFØ.

Styret har myndighet til å bestemme om instituttet skal bruke internrevisjon. En slik internrevisjon skal rapportere til styret. Ved innføring av internrevisjon skal det foreligge mandat for internrevisjonen fastsatt i instruks fra styret. Instituttet skal sende årsplan og rapporter fra internrevisjonen til departementet og Riksrevisjonen. For øvrig må en internrevisjon oppfylle alle krav i rundskriv R-117 om internrevisjon i statlige virksomheter.

3.4 Økonomi og fullmaktstruktur

3.4.1 Økonomioppgaver

NIBIO har et selvstendig ansvar for økonomioppgavene uavhengig av om deler av oppgavene utføres av andre, jf. bestemmelsene punkt 2.6. Innenfor rammen av

reglementet, bestemmelsene og denne instruksen, fastsetter instituttet hvordan økonomioppgavene skal organiseres.

3.4.2 Økonomisystem

Virksomhetens ledelse er ansvarlig for at instituttet har et økonomisystem med en funksjonalitet som ivaretar de oppgavene instituttet er pålagt i henhold til økonomiregelverket og annet regelverk. Virksomhetens ledelse har ansvar for at systemet har funksjonalitet som sikrer forsvarlig økonomistyring, gir hensiktsmessige styringsinformasjon og har et sikkerhetsnivå som er tilpasset risiko og vesentlighet, jf. bestemmelsenes punkt 4.3.

3.4.3 Betalingsformidling

NIBIO skal ha en betalingsformidling i henhold til bestemmelsene punkt 3.7 (se også bestemmelsenes punkt 4.3.3) og rundskriv R-104 om retningslinjer for oppgjørskontoer i Norges bank og arbeidskontoer i banker innenfor statens konsernkontoordning.

3.4.4 Utbetalinger til virksomhetsledelsen

En tilsatt med budsjett disponeringsmyndighet kan ikke godkjenne godtgjørelser eller andre utbetalinger til seg selv, jf. bestemmelsenes punkt 2.5.2.1. Utbetalinger til administrerende direktør og styreleder skal budsjett disponeres og attesteres av andre ansatte.

3.4.5 Anskaffelser

NIBIO må fastsette en anskaffelsesstrategi for virksomheten. Instituttet må videre sørge for å etablere systemer og rutiner slik at alle anskaffelser skjer på en effektiv måte og i samsvar med regelverk for offentlige anskaffelser, jf. lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrift. NIBIO skal med jevne mellomrom evaluere sin anskaffelsespraksis.

3.4.6 Utrangering, kassasjon og avhending av materiell

Ved utrangering, kassasjon og avhending av materiell, skal NIBIO følge Instruks for utrangering, kassasjon og avhending av materiell og fast eiendom som tilhører staten. Landbruks- og matdepartementet delegerer med dette myndighet til å fatte beslutninger innenfor instruksens virkeområde til virksomhetens ledelse. Myndigheten kan delegeres videre. Delegert myndighet gjelder ikke fast eiendom (bygninger).

3.4.7 Kryssubsidiering

Departementet forutsetter at virksomheten har systemer og rutiner, samt en økonomimodell som forhindrer at statlige midler finansierer oppdragsvirksomhet i markedet. For oppdragsfinansiert aktivitet skal oppdragsgiver dekke alle direkte og indirekte kostnader som oppdraget fører med seg, og instituttet skal kunne dokumentere dette. Instituttene kan ikke bidra med egenfinansiering i oppdragsprosjekter, og oppdragsprosjekter skal i sin helhet være fullfinansiert av en eller flere oppdragsgivere. Priser som benyttes i et marked må være basert på kalkyler som inkluderer alle relevante kostnader. Oppdragsvirksomheten skal over tid generere et overskudd til virksomhetskapskapitalen. Dersom virksomheten disponerer statlige lokaler uten å betale markedsbasert husleie, må det estimeres en markedsmessig husleiekostnad som inngår i de indirekte kostnadene. Det vises for øvrig til LMDs rundskriv om den eksternfinansierte aktiviteten ved instituttene av 14. juni 2017, hvor nærmere retningslinjer er angitt.

3.4.8 Delegering av fullmakter

Styret gis budsjett disponeringsmyndighet for NIBIO i henhold til årlig tildelingsbrev.

Styret delegerer budsjett disponeringsmyndighet til administrerende direktør, og administrerende direktør kan delegerer denne videre, jf. bestemmelsenes punkt 2.5.2.1. Delegeringen skal være skriftlig, og det skal foreligge en oversikt over hvem i instituttet som til enhver tid har budsjett disponeringsmyndighet.

Styret må fastsette retningslinjer og rutiner for delegering av myndighet i NIBIO, og avklare ansvarsforhold.

3.4.9 Disponering av tildeling

Tildeling av midler til driftsenheter innenfor virksomheten skal formidles skriftlig. Det skal stilles krav til rapportering.

3.5 Personalforvaltning

NIBIO gis fullmakt til å opprette nye stillinger, ansette personell, og fastsette lønn. Det fremgår av Hovedtariffavtalen i staten hvilke virksomheter som har fullmakt til å føre lokale forhandlinger. Videre delegeres følgende fullmakter til NIBIO:

- Fullmakt til å fatte administrative bestemmelser om flytting til/fra utlandet, jf. Statens personalhåndbok kap. 10.6.4.
- Avgjørelsesmyndighet om innvilgelse av studiepermisjon med full eller delvis lønn av inntil 1 års varighet. Fullmakt til å bestemme hvem som tilstås elektroniske

kommunikasjonstjenester for statens regning, jf. Statens personalhåndbok kap. 10.2.

- Fullmakt til å ta stilling til hvilke godtgjørelser som skal gis innenfor rammen av Særavtale for reiser innenlands.
- Fullmakt om adgang for statsansatte til å påta seg ekstraervert.

Departementet legger til grunn at arbeidet med bemanning, personalforvaltning, kompetanse og organisasjonsutvikling inngår som en helhetlig og integrert del av den strategiske utviklingen av virksomheten. NIBIO må utvikle en målrettet og systematisk arbeidsgiverpolitikk som er i samsvar med kravene i den statlige arbeidsgiverpolitikken.

Regjeringen har satt ambisiøse mål i regjeringsplattformen for inntak av lærlinger i offentlige virksomheter. NIBIO skal ta inn minst én lærling hvert annet år.

Instituttet skal følge opp statlig arbeidsgiverpolitikk, herunder implementere føringer og følge opp krav til rapporteringer på personalområdet (f.eks. innenfor rekruttering, mangfold, likestilling sykefravær, lederutvikling mv.).

Instituttet skal videre arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering, både som offentlig myndighet og som arbeidsgiver.

3.6 Digitalisering og IKT

Forenkling og digitalisering skal bidra til en enkel og brukervennlig forvaltning med god kvalitet. Virksomheten skal tilby brukerrettede digitale tjenester som bidrar til å gjøre hverdagen enklere og mer effektiv for næringsdrivende, innbyggere og forvaltning. Tjenester som ikke krever brukernærhet skal normalt være tilgjengelige digitalt, og virksomheten skal vurdere om manuelle tjenester kan fases ut der digitale tjenester gir et tilstrekkelig godt tilbud til brukerne.

Om det ikke foreligger særlig begrunnelse for noe annet, skal NIBIO legge til grunn pålegg og anbefalinger i digitaliseringsrundskrivet for sitt digitaliseringsarbeid. Instituttet skal ha god oversikt over sin IKT- og forretningsarkitektur, og bør etterleve de overordnede arkitekturprinsippene for offentlig sektor.

Virksomheten skal ha anerkjente prinsipper og metoder for styring av IKT-prosjekter.

3.7 Sikkerhet i virksomheten

NIBIOs ledelse er ansvarlig for sikkerheten, her forstått som informasjons-, objekt og personellsikkerheten, og for sikkerhetsarbeidet i virksomheten, herunder at virksomheten

har en tilfredsstillende sikkerhetsorganisasjon. Virksomhetens ledelse skal minimum en gang per år systematisk gjennomgå sikkerheten i instituttet.

På sikkerhets- og beredskapsområdet må NIBIO være forberedt på å rapportere særskilt til departementet ut over de ordinære rapporteringskravene.

NIBIO skal uten ugrunnet opphold rapportere til departementet alvorlige hendelser/avvik, eller fare for alvorlige hendelser/avvik, som knytter seg til virksomhetens sikkerhetssituasjon (informasjonssikkerhet, objektsikkerhet og personellsikkerhet). Dersom hendelser/avvik på sikkerhetsområdet kan få betydning for personvernet eller rikets sikkerhet, skal de rapporteres til henholdsvis Datatilsynet eller Nasjonal sikkerhetsmyndighet i henhold til regelverk, med kopi til departementet.

3.7.1 Informasjonssikkerhet

Tap av informasjon og bortfall av IKT-tjenester kan få store konsekvenser for en virksomhet, en sektor eller for samfunnet som helhet. Informasjonssikkerhet omhandler primært beskyttelse mot brudd på konfidensialitet, integritet eller tilgjengelighet av den informasjonen som blir behandlet i et system, samt beskyttelse av informasjonssystemer og nett. Informasjonssikkerhet dreier seg om å håndtere risiko relatert til virksomhetens informasjonsverdier, og handler om tekniske løsninger, fordeling av ansvar, oppfølging av rutiner og planverk og bevisstgjøring av den enkelte interne bruker. Informasjonssikkerhet er sentralt når det gjelder elektronisk kommunikasjon med andre virksomheter og eksterne brukere.

Gjeldende nasjonale og statlige strategier for informasjonssikkerhet skal ligge til grunn for NIBIOs arbeid med informasjonssikkerhet. NIBIO skal ha et styringssystem for sikkerhet og internkontroll tilpasset virksomhetens risiko og egenart, som også sikrer etterlevelse av relevant lov- og regelverk. Anerkjente prinsipper og standarder skal ligge til grunn for arbeidet med informasjonssikkerhet. Så langt det er hensiktsmessig, bør relevante deler av ISO/IEC 27000-serien ligge til grunn for virksomhetens informasjonssikkerhetsarbeid. Dersom virksomheten velger å legge andre standarder eller prinsipper til grunn for arbeidet med informasjonssikkerhet, skal valget begrunnes og departementet informeres.

Virksomheten skal være tilknyttet Nasjonalt Begrenset Nett (NBN) og ha etablerte prosedyrer for mottok og sending av lavgradert informasjon ved krise- og beredskapshendelser.

3.7.2 Objektsikkerhet

Fysisk sikring skal bidra til å forhindre uautorisert tilgang til eller skade på virksomhetens verdier (lokaler, fysiske objekter, systemer, informasjon og mennesker). Uautorisert tilgang, eller forsøk på dette, kan bl.a. skyldes kriminelle handlinger, innsidevirksomhet, spionasje og terrorisme.

Sammen med gode rutiner er etablering av fysiske barrierer rundt, i skallet og inne i bygningsobjekter viktige tiltaksområder for en tilfredsstillende fysisk sikkerhet.

Inndeling i fysisk avgrensede områder er normalt hensiktsmessig for å kunne sikre de ulike verdiene på en tilfredsstillende måte. Det er viktig at inndelingen, som blant annet innebærer restriksjoner for den enkeltes adgangsrettigheter, er tilfredsstillende forankret i virksomheten, og at den er hensiktsmessig utformet slik at administrasjonen av tilgangsrettigheter blir så enkel som mulig. Virksomheter som oppbevarer eller tilvirker sikkerhetsgradert informasjon, plikter å dele inn sine lokaler i fysiske områder.

NIBIO skal basere seg på anerkjente prinsipper og metoder som grunnlag for sitt arbeid med objektsikkerhet, og sørge for at sikkerheten er tilpasset virksomhetens risiko og egenart.

3.7.3 Personellsikkerhet

Sivil klareringsmyndighet foretar sikkerhetsklareringer for alle virksomheter i sivil sektor herunder også NIBIO. Instituttet skal vurdere behov for å sikkerhetsklarere personell, jf. lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven), med tilhørende forskrifter. NIBIO er selv ansvarlig for autorisering av personell i egen virksomhet, jf. Sikkerhetsloven §8-9.

Administrerende direktør i instituttet klareres etter anmodning fra LMD, og autoriseres av LMD.

3.7.4 Kommunikasjon og informasjon

NIBIO er ansvarlig for kommunikasjon og informasjon på sine fagområder.

Kommunikasjonsarbeidet skal være målrettet og i samsvar med den statlige kommunikasjonspolitikken. Virksomheten må informere departementet om viktige saker.

Vedlegg

Rapporteringskrav til del II i årsrapporten – hovedtall

Volumtall

- Viktige volumtall over virksomhetens produksjon

Nøkkeltall

- Antall årsverk
- Samlet tildeling
 - I tillegg: Fordeling av bevilgning på fagområder
 - I tillegg: Fordeling av inntekter etter kategori, gjerne i en grafisk fremstilling
- Driftskostnader og varekostnader
 - I tillegg: Fordeling av kostnader, gjerne i en grafisk fremstilling

Beregnete nøkkeltall fra regnskapet:

- Samlet bevilgning av totale inntekter
- Endring i ikke inntektsført bevilgning av total bevilgning for året
- Total ikke inntektsført bevilgning av total bevilgning for året
- Husleiekostnader av totale driftskostnader
- Lønnskostnader av totale driftskostnader
- Lønnskostnader pr. årsverk
- Årets resultat på oppdragsvirksomheten mot totale oppdragsinntekter
- Faktureringsgrad totalt for alle finansieringskilder og faktureringsgrad for oppdrag
- Fakturerte timer per forskerårsverk totalt for alle finansieringskilder og fakturerte timer per forskerårsverk for oppdrag

Rapporteringskrav til del IV i årsrapporten – status og utvikling på årsverk, deltid, midlertidig ansatte og sykefravær fordelt på kjønn, samt likelønn

Tabell 1.1 Registreringsskjema for tilstandsrapportering (kjønn) per 1. januar

		Kjønn				Lønn			
		Antall menn	Andel menn (%)	Antall kvinner	Andel kvinner (%)	Antall totalt	Menn (gjennomsnitt)	Kvinner (gjennomsnitt)	Kvinnerns lønn som andel av menns lønn (%)
Totalt i virksomheten	I år								
	I fjor								
Toppleidelse (eks. direktører)	I år								
	I fjor								
Mellomledelse (eks. avdelingsledere)	I år								
	I fjor								
Kategori 1 (eks. seniorrådgivere)	I år								
	I fjor								
Kategori 2 (eks. rådgivere)	I år								
	I fjor								
Kategori 3 (eks. førstekonsulenter)	I år								
	I fjor								
Kategori 4 (eks. sekretærer)	I år								
	I fjor								
Evt. timelønnte i virksomheten	I år								
	I fjor								

Tabell 1.2 Registreringsskjema for tilstandsrapportering (kjønn) per 1. januar

Deltid		Midlertidig ansettelse		Foreldrepermisjon		Legemeldt sykefravær		Tiltak	
Menn %	Kvinner %	Menn %	Kvinner %	Menn %	Kvinner %	Menn %	Kvinner %	Menn %	Kvinner %

Boks 1.1 Veiledning til tabellene

Stillingsnivåer: Når det gjelder kjønnsbalanse og lønn, er det viktig å se hvordan dette kan variere på ulike nivåer i virksomheten. Akkurat hvilke kategorier av stillinger som benyttes er opp til hver enkelt virksomhet. Kategorier av «likeverdig arbeid» skal benyttes. Som en tommelfingerregel bør oversikten skille mellom ledelse og mellomledelse, høyere og lavere saksbehandlere/fagarbeidere, samt en kategori for administrativt personale. Det bør spesifiseres hvem som inngår i kategoriene dersom det er uklart (for eksempel mellomledelse).

Kjønnsbalanse: For å få en nyttig oversikt, er det viktig å se på andelen av hvert kjønn på hvert nivå. Samtidig er det viktig at antallet totalt på hvert nivå oppgis for å kunne se hvor store grupper det er snakk om. Det er plass til å fylle ut tall både for det året det rapporteres for («i år») og forrige år («i fjor») for å se på utviklingen.

Lønn: Månedsfortjeneste per heltidsekvivalent. Gjennomsnittet for menn og kvinner på ulike nivåer gir mest informasjon. Eventuelt kan kvinners andel av menns lønn på hvert nivå oppgis (eks. menn 100%, kvinner 85%).

Deltid: Andelen av hvert kjønn som arbeider deltid. Andelen av disse som arbeider ufrivillig deltid skrives i parentes.

Midlertidig ansettelse: Andelen av hvert kjønn som har midlertidig ansettelse. **Foreldrepermisjon:** Andelen av totalt foreldrepermisjonsuttak som benyttes av hvert kjønn. **Sykefravær:** Sykefraværsprosent for hvert kjønn. Legemeldt fravær.

Tiltak: Dersom det er gjort personalpolitiske tiltak som for eksempel lederutvikling, kompetanseheving eller seniortiltak, er det viktig å rapportere hvordan menn og kvinner benytter seg av tiltaket. Det viktigste tiltaket bør rapporteres.

Vedtekter for Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO)

Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet, med forbehold om stortingsvedtak om unntak fra bevilgningsreglementets § 3, 4. ledd.

§ 1. Formål

Norsk institutt for bioøkonomi, heretter kalt NIBIO, er et nasjonalt institutt for forskning og kunnskapsutvikling underlagt Landbruks- og matdepartementet.

NIBIO skal være det nasjonalt ledende instituttet for utvikling av kunnskap om bioøkonomi. Instituttet skal bidra til matsikkerhet, bærekraftig ressursforvaltning, innovasjon og verdiskaping innenfor verdikjedene for mat, skog og andre biobaserte næringer.

Instituttet skal levere forskning, forvaltningsstøtte og kunnskap til anvendelse i nasjonal beredskap, forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig.

De viktigste områdene er mat- og planteproduksjon, miljø, klima, kart og geodata, arealressurser, genressurser, skogbruk og foretaks-, nærings- og samfunnsøkonomi. Instituttet skal ha en fri og uavhengig stilling i alle faglige spørsmål.

§ 2. Oppgaver

Instituttet skal:

- levere forskningsbasert kunnskap av høy kvalitet og relevans
- være nasjonalt ledende og internasjonalt konkurransedyktig
- levere gode beslutningsgrunnlag for forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig
- ivareta nasjonal faglig beredskap
- bidra i utviklingen av bioøkonomien i grønn sektor

§ 3. Organisasjonsform

NIBIO er et forvaltningsorgan med særskilt fullmakt under Landbruks- og matdepartementet, jf. § 6.

§ 4. Styret

Styret er virksomhetens øverste organ. Departementet kan gi nærmere veiledning og instruksjoner om styrets arbeid og rolle. Styringsdialogen mellom styret og departementet ivaretas ved tildelingsbrev og styringsmøter.

§ 4.1 Styrets oppnevning, sammensetning og funksjonstid

Landbruks- og matdepartementet oppnevner styret og styrets leder. Styret skal ha sju medlemmer. Kravene i likestillingsloven § 13 til representasjon av begge kjønn skal ivaretas ved oppnevning av styret.

To av medlemmene med personlige varamedlemmer oppnevnes etter forslag fra og blant de ansatte ved instituttet. De ansatte skal velge en av hvert kjønn. For de øvrige fem styremedlemmene oppnevnes to faste, numeriske vararepresentanter.

Styret velger nestleder blant de eksterne medlemmene.

Styrets medlemmer og varamedlemmer oppnevnes for en periode på fire år.

Ved første gangs oppnevning gis tre medlemmer en funksjonstid på to år, mens fire medlemmer oppnevnes for fire år.

Ved oppnevning av styret skal det blant annet legges vekt på faglig innsikt innenfor instituttets virksomhetsområder, økonomisk kompetanse og forskningsfaglig kompetanse. Landbruks- og matdepartementet fastsetter styremedlemmenes godtgjørelse.

§ 4.2 Styrets oppgaver

Styret skal påse at instituttet organiseres og drives på en måte som fremmer instituttets formål, herunder:

- Fastsette strategiske planer og budsjetter
- Påse at instituttet drives i henhold til overordnede bestemmelser, herunder statens økonomireglement, instruks fastsatt av Landbruks- og matdepartementet og tildelingsbrev
- Arbeide for at instituttet bevarer sin faglige uavhengighet og har kvalitet, effektivitet og relevans som premisser for sin virksomhet
- Tilsette administrerende direktør, fastsette direktørens lønn innenfor de rammer departementet bestemmer, og fastsette instruks for direktøren, herunder retningslinjer for delegering
- Ivareta andre oppgaver som følger av personalreglementet
- Avgi årlig rapport og regnskap for virksomheten
- Behandle andre saker av viktighet for instituttets virksomhet

Prinsipielle spørsmål som krever politisk avklaring skal legges fram for departementet.

§ 4.3 Styrets forretningsorden

Styrets leder bestemmer når det skal innkalles til styremøte. Det skal også innkalles til styremøte etter anmodning av minst fire av medlemmene i styret. For at styret skal være vedtaksdyktig, må minst fire styrerepresentanter være til stede, deriblant leder eller nestleder. Ved stemmelikhet er lederens stemme avgjørende. Direktøren deltar i styremøtene uten stemmerett. Det skal føres protokoll fra styremøtene.

§ 5. Administrerende direktør

Daglig ledelse av instituttet ivaretas av administrerende direktør etter fullmakter fastsatt av styret.

§ 6. Status og fullmakter

NIBIO er et statlig forvaltningsorgan som ved stortingsvedtak gis unntak fra bevilgningsreglementets § 3, 4. ledd. Dette innebærer at virksomheten fører utgifter og inntekter utenfor statsbudsjettet (nettobudsjettet), og får tildeling fra departementet bevilget primært over 50-poster.

De ansatte er statstjenestemenn og omfattes blant annet av tjenestemannsloven, tjenestetvistloven, arbeidsmiljøloven, Hovedavtalen og Hovedtariffavtalen i staten. Tilsetting skjer i henhold til stadfestet personalreglement.

§ 7. Fastsetting og endring av vedtekter

Vedtektene for instituttet fastsettes av Landbruks- og matdepartementet. Forslag til endringer skal legges frem for styret til uttalelse. Styret kan fremme forslag til endringer av vedtektene overfor departementet.

§ 8. Ikrafttredelse

Disse vedtektene trer i kraft 1. juli 2015.
